

Feiret 60 år med fagkonferanse

Norsk forening for allergologi og immunpatologi (Nfai) markerte sitt 60-årsjubileum med fagkonferanse på Soria Moria.

– Jeg er imponert over at noen leger var så fremtidsrettet av de allerede for 60 år siden så nødvendigheten av en spesialforening med et navn og en ramme som må ha syntes ganske avansert på den tiden, sa Legeforeningens president Torunn Janbu i sin hilsmingstale til foreningen. – 60 år er en anselig alder i et menneskeliv, men i moderne medisinsk historie synes 60 år enda lengre, sa hun.

Det overordnede tema for konferansen var: «Severe and complex allergic diseases form the 20th to the 21st century. Bridging inflammation and clinical disease». Foreningen hadde satt sammen et interessant og omfattende fagprogram, og det var hentet inn kjente kapasiteter på området. Stephen Holgate, professor ved Brooke Laboratory, Division of infection, inflammation & Repair i Southampton, England er en verdensstjerne innen astma og allergi, miljø og genetik. Hans foredrag «Gene – environmental interactions in the pathogenesis of asthma», skapte stor begeistring blant tilhørerne. Holgate sa bl.a. at vi nå står overfor et paradigmeskifte når det gjelder astma. Det har vært ulike teorier innen astma patogenese, men det kanskje mest spennende som kommer frem nå er defekter i epitelcellelaget i luftveiene som bidrar til en annen håndtering av virale infeksjoner hos astmatikere i forhold til friske. Det er nå identifisert en genetisk lenke til denne type defekt, noe som også sees ved atopisk eksem.

Asfaltteorien

Professor Tari Haahtela ved Allergi og hudhospitalet i Helsinki stilte i sitt foredrag spørsmålet «Why do we, more than our

grandparents become allergic». Hans fantastiske Finland-Karelenstudier gir ny innsikt i hvor store forskjeller 100 km og tilsvarende 50–100 år i levesett kan påvirke vår helse. Fire ganger så mange har allergier i Finland som i Karelen, det samme gjelder også sykdommer som diabetes. Ved å trekke statistikken litt langt er det en direkte innersammenheng mellom astma og allergi og mengden bakterier i drikkevannet, og tilsvarende; det er en direkte sammenheng mellom asfaltbelagt areal og allergiforekomst («asfaltteorien»). Støvet som finnes i hus i Karelen har et mangdoblet mangfold av bakterier sammenliknet med husstøv i Finland. Det er nærliggende å tro at jo mer mennesket fjerner seg fra jorden, jo viktigere blir våre forsvarsmekanismer for å unngå (allergisk) sykdom.

Må fokusere på barna

Professor emeritus Per Brandtzæg ved Rikshospitalet-Radiumhospitalet HF holdt foredraget «Role of the gut in control of allergy». Tarmen er kanskje det viktigste organ for allergiutvikling eller ikke. – Hvilke mikrober barn blir presentert for helt i starten av livet kan kanskje styre hvordan immunapparatet skal fungere. Barn ble tidligere utsatt for en rik bakterieflora gjennom fødselskanalen, mens bakteriesanering nå fjerner mye av dette mangfoldet under fødselen. Kan dette være med på å øke allergier i den vestlige verden? Dersom ikke tarmens immunsystem møter «riktige» utfordringer helt tidlig i livet, vil det kunne nedsette immunsystemets evne til å utvikle toleranse (altså det motsatte av allergi). Denne hypotesen danner også grunnlaget

for at det gjøres forsøk med bakterielle produkter gitt til spedbarn i håp om å begrense allergiutviklingen. Vi må ikke være pessimistiske, vi kan gjøre mye og vi må fokusere på barna, sa Brantzæg.

Tre teorier som passer sammen

Karin C. Lødrup Carlsen, leder i Nfai, sier at noe av det mest spennende ved presentasjonene er at tre ulike teorier nå for første gang synes å passe godt sammen. – Den såkalte «hygienehypotesen», altså at manglende mikrobiell eksponering pga. for rent miljø medfører allergi, har hatt «troende» og skeptikere. Virusinfeksjoner er hyppig assosiert med økt risiko for astma, og barnehagebarn (i alle fall i mange vestlige land) har i flere studier vist seg å ha hyppigere, ikke sjeldnere astma. Fortsatt må vi skille mellom risiko for astma og risiko for allergi, fordi disse ofte er ulike, selv om astma og allergi ofte henger sammen. Defekter i luftveispitelet og huden, altså nedsatt barriereevne kan passe sammen med manglende mangfold og eksponering til «ønskede» mikrobielle produkter, særlig gjennom tarm. Så er spørsmålet hvordan forene det allergisunne miljøet våre besteforeldre levde i, med det levesett vi ønsker i dag? Det er fortsatt ikke lett å besvare, men har stort fokus innen forskningen i dag, sier Lødrup Carlsen.

Andre del av konferansen presenterte nye og oppdaterte retningslinjer for atopisk eksem, anafylaksi, immunterapi og for astma hos barn. De siste er fortsatt under arbeid, men vil sannsynligvis publiseres i 2007. De øvrige er publisert eller under publisering. De er utarbeidet i et samarbeid mellom European Academy of Allergy and Clinical Immunology og den amerikanske søsterforeningen American Academy of Allergy, Asthma and Clinical Immunology. Retningslinjene er praktisk vinklet, med gjennomgang av diagnose og behandling. De vil således være nyttige i vanlig klinisk arbeid. Nfai vil derfor i det kommende år forsøke å få disse oversatt og tilrettelagt for norske forhold.

Programmet bød ellers på en gjennomgang av alvorlig rhinitt samt av alvorlig astma, og man diskuterte hva som er nytt innen immunterapi. Foreningen mener generelt at behandling bør ivaretas av spesialister med særskilt kompetanse innen immunterapi. Resultater fra den norske miljø- og barneastmastudien ble presentert, og allergisk polypose ble diskutert. De omlag 100 deltakerne fra hele landet og med nordiske representanter, feiret både Nfai og Nordisk Forening for Allergologi sitt 60-årsjubileum.

Lise B. Johannessen

lise.berit.johannessen@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Karin Lødrup Carlsen, leder i Nfai er her flankert av fra venstre Stephen Holgate, Per Brandtzæg og Tari Haahtela. Foto Lise B. Johannessen